

Zhrnutie podnetov ku záverečnej konzultácii o informáciách uvedených v článku 26 ods. 1 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/460 zo 16. marca 2017, ktorým sa stanovuje sieťový predpis o harmonizovaných štruktúrach taríf za prepravu plynu

Úvod

Dňa 30. júna 2026 vyhlásila spoločnosť eustream, a.s. ako prevádzkovateľ prepravnej siete (ďalej tiež ako „Eustream“) záverečnú konzultáciu týkajúcu sa metodiky určovania referenčných cien za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu v Slovenskej republike (ďalej tiež ako „záverečná konzultácia“) v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 26 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/460 zo 16. marca 2017, ktorým sa stanovuje sieťový predpis o harmonizovaných štruktúrach taríf za prepravu plynu (ďalej tiež ako „TAR NC“). Záverečná konzultácia týkajúca sa metodiky určovania referenčných cien vrátane navrhovaných referenčných cien a ďalších parametrov na obdobie od 1. januára 2027 bola zverejnená na webovom sídle spoločnosti Eustream, pričom zainteresované strany mohli svoje pripomienky a podnety predkladať do 30. augusta 2026.

Zhrnutie

V reakcii na záverečnú konzultáciu spoločnosti Eustream predložilo svoje podnety celkovo 16 subjektov, pričom podnet jedného subjektu bol doručený po uplynutí stanovenej konzultačnej lehoty, a preto nie je zahrnutý v zhrnutí podnetov uvedenom nižšie.

V priebehu trvania záverečnej konzultácie predložili svoje podnety tieto subjekty:

- D.TRADING d.o.o.
- Energetika Slovensko, a.s.
- Energy Traders Europe
- ENGIE
- Klub 500
- MVM ONEnergy Ltd.
- Naftogaz Trading Europe AG a Naftogaz Slovakia s.r.o.
- NET4GAS, s.r.o.
- ORLEN S.A.
- ORLEN Unipetrol RPA s.r.o.
- Republiková únia zamestnávateľov
- RWE Supply & Trading GmbH
- Slovenská asociácia palivového priemyslu a obchodu
- SLOVNAFT, a.s.
- U. S. Steel Košice, s.r.o.

Za účelom splnenia požiadaviek stanovených v článku 26 ods. 3 TAR NC spoločnosť Eustream týmto zverejňuje podnety prijaté v rámci záverečnej konzultácie vrátane ich zhrnutia. Zhrnutie podnetov je zverejnené v slovenskom ako aj anglickom jazyku s cieľom zabezpečiť, aby bol konzultačný proces transparentnejší a efektívnejší. V prípade rozdielov medzi originálnou verziou prijatých podnetov a ich interpretáciou v rámci zhrnutia podnetov je rozhodujúca originálna verzia prijatých podnetov.

Podnety prijaté v rámci záverečnej konzultácie sa týkali najmä nasledujúcich aspektov konzultovaných dokumentov:

Navrhovaná výška prepravných taríf a konkurencieschopnosť slovenskej prepravnej siete

- Pripomienky k navrhovanému zvýšeniu finálnych referenčných cien po sekundárnej úprave od 1. januára 2027 na úroveň 620,50 EUR/(MWh/deň)/rok na vstupných a výstupných prepojovacích bodoch a 584,00 EUR/(MWh/deň)/rok na vstupnom/výstupnom bode domáci bod, čo predstavuje nárast približne o 55 %, resp. 62 % oproti tarífam platným v roku 2026. Viaceré subjekty považujú takýto nárast za neprimeraný a nedostatočne odôvodnený, najmä vzhľadom na skutočnosť, že podľa konzultačných dokumentov nedošlo oproti predchádzajúcemu návrhu k materiálnym zmenám ekonomických predpokladov ani očakávaných tokov plynu. Zároveň hrubé referenčné ceny majú vzrásť oproti návrhu z roku 2026 o približne 0,7 %. Takýto rozdiel si podľa názoru pripomienkujúcich

subjektov vyžaduje osobitné odôvodnenie. Nie je totiž zrejmé, aká zmena v ekonomických alebo regulačných vstupoch odôvodňuje, že pri navrhovaných hrubých referenčných cenách vyšších približne o 0,7 % má výsledná tarifa vzrásť o viac ako polovicu.

- Požiadavka na objasnenie spôsobu stanovenia referenčnej ceny pre vstupno/výstupný bod domáci bod. Z dostupnej dokumentácie nie je jednoznačné, či bol domáci bod zahrnutý do samotnej sekundárnej benchmarkingovej úpravy a akým mechanizmom bola následne stanovená jeho finálna referenčná cena.
- Výhrady k opakovaným návrhom na úpravu taríf počas prebiehajúceho tarifného obdobia a tiež k nedostatočnému odôvodneniu existencie výnimočných okolností podľa článku 12 ods. 3 písm. b) TAR NC. Pripomienkujúce subjekty poukazujú na to, že pokles tranzitných tokov a zmena využívania slovenskej prepravnej siete boli známe už pri predchádzajúcich konzultáciách a nový návrh dostatočne nevysvetľuje odklon od tarifnej úrovne určenej Úradom pre reguláciu sieťových odvetví v rozhodnutí č. 0040/2026/P.
- Podnety na zachovanie súčasnej úrovne prepravných taríf, prípadne na ich zníženie alebo obmedzenie nárastu na nevyhnutnú úroveň. Podľa predložených pripomienok môže konkurencieschopnejšia a predvídateľnejšia tarifná úroveň podporiť rezervácie kapacity, zvýšiť využitie prepravnej siete a tým prispieť k stabilite výnosov prevádzkovateľa prepravnej siete efektívnejšie ako ďalšie zvyšovanie jednotkových taríf. Zároveň sa zdôrazňuje význam regionálnych prepojení, vrátane HU-SK prepojenia vo Veľkých Zlievcich, ktoré napriek poklesu tranzitu vykazuje stabilný dopyt po kapacite. Obavy, že ďalšie zvýšenie taríf môže znížiť konkurencieschopnosť slovenského koridoru v porovnaní s alternatívnymi trasami v okolitých krajinách, viesť k presmerovaniu prepravných tokov mimo územia Slovenska a vytvoriť tzv. tarifnú špirálu, keď nižšie využitie siete vedie k zvyšovaniu taríf a vyššie tarify následne k ďalšiemu poklesu jej využitia. Zároveň bolo poukázané na možný negatívny vplyv navrhovaných taríf na integráciu stredoeurópskeho trhu s plynom, likviditu slovenského trhu, diverzifikáciu dodávok, konkurencieschopnosť severojužného koridoru a bezpečnosť dodávok, ako aj na ekonomickú atraktivitu dodávok plynu prostredníctvom LNG infraštruktúry v regióne Baltského mora vrátane plánovaného LNG terminálu v Gdansku.
- Podnety zdôrazňujúce význam slovenskej prepravnej siete pre dodávky plynu na Ukrajinu a energetickú solidaritu, ako aj potrebu vytvorenia vhodných podmienok a stimulov na zvýšenie konkurencieschopnosti tokov v smere západ – východ, podporu využívania slovensko-ukrajinských prepojujúcich bodov a ukrajinských zásobníkov a zabránenie presunu týchto tokov na alternatívne trasy cez Poľsko, Maďarsko alebo Rumunsko.
- Výhrady k vplyvu vyšších prepravných taríf na slovenských koncových odberateľov a energeticky náročný priemysel, ako aj na priemyselných odberateľov v susedných štátoch. Podľa predložených pripomienok by navrhované zvýšenie prepravných taríf bez zodpovedajúceho zlepšenia poskytovaných služieb znamenalo dodatočné náklady a mohlo by negatívne ovplyvniť konkurencieschopnosť výroby, investičné rozhodnutia a zamestnanosť.

Transparentnosť cieľových výnosov, regulačná báza aktív a objemové riziko

- Výhrady k nedostatočnej transparentnosti výpočtu cieľových výnosov, hodnoty regulačnej bázy aktív a vplyvu benchmarkingu. Pripomienkujúce subjekty požadujú dostatočne podrobné vyčíslenie štruktúry cieľových výnosov vo výške 471,753 mil. EUR a hodnoty regulačnej bázy aktív vrátane ich odôvodnenia a vecného podloženia, ako aj vysvetlenie dôvodov nárastu cieľových výnosov oproti približne 460,7 mil. EUR uvedeným v predchádzajúcom konzultačnom návrhu. Požiadavka na zreteľné vyčíslenie výnosov vyplývajúcich z referenčných cien pred aplikáciou benchmarkingu a očakávaných výnosov po jeho aplikácii vrátane objasnenia spôsobu vypořádania prípadného rozdielu medzi stanovenými cieľovými a skutočne očakávanými výnosmi.
- Výhrady k zohľadneniu poklesu tranzitných tokov, riziku krízového subvencovania a prenášaní súvisiacich nákladov na ostatných užívateľov siete. Pripomienkujúce subjekty požadujú transparentné oddelenie nákladov a regulačných báz aktív súvisiacich s vnútroštátnou a medzisystémovou prepravou a objasnenie, ako je zabezpečené, aby sa objemové riziko vyplývajúce z poklesu tranzitných tokov neprenášalo na zostávajúcich užívateľov siete a koncových odberateľov. Tarify by podľa pripomienok mali zohľadňovať skutočné a ekonomicky oprávnené náklady regulovanej činnosti a nemali by automaticky prenášať náklady historicky súvisiace s výrazne vyšším tranzitným využitím siete na súčasných užívateľov. V tejto súvislosti bolo poukázané na možné riziko krízového subvencovania a pochybnosti o súlade návrhu s článkom 7 TAR NC a § 12 ods. 3 zákona č. 250/2012 Z. z., ako aj na možné riziko neprimeraného zvyšovania cien z pohľadu článku 102 ZFEÚ.

- Podnety na ďalšiu optimalizáciu nákladov, zvýšenie efektívnosti prevádzky a optimalizáciu rozsahu infraštruktúry pred ďalším zvýšením taríf. Pripomienkujúce subjekty poukázali na potrebu pokračovať v optimalizácii nákladov, zvyšovaní efektívnosti prevádzky a prispôbovaní rozsahu infraštruktúry novým trhovým podmienkam vrátane reštrukturalizácie aktív, rozvoja nových prepravných služieb, využívania dostupných finančných prostriedkov EÚ na podporu diverzifikácie a vodíkových projektov a posúdenia potreby dlhodobu nevyužívanéj infraštruktúry.

Použitie benchmarkingu

- Podnety na preskúmanie zvoleného prístupu sekundárnej úpravy aplikáciou benchmarkingu a jeho súladu s článkom 6 ods. 4 písm. a) a článkom 7 TAR NC. Viaceré subjekty požadujú, aby benchmarking vychádzal z konkrétnych, jasne preukázateľných konkurenčných prepravných trás a bodov, a nie zo všeobecného porovnávania so širokým súborom európskych prevádzkovateľov prepravných sietí.
- Požiadavky na transparentnosť metodiky benchmarkingu vrátane kritérií výberu porovnávacej vzorky a spôsobu stanovenia referenčnej ceny. Výhrady k zahrnutiu prevádzkovateľov z trhov, ktoré priamo nekonkurujú slovenskej prepravnej sieti, z dôvodu rizika nadhodnotenia referenčnej ceny.
- Pripomienky k objasneniu výpočtu a odôvodneniu rozdielov medzi priemernou tarifnou úrovňou benchmarkovaného súboru bez Eustreamu vo výške približne 73,8 EURcent/MWh/100 km, maximálnou hodnotou 158,2 EURcent/MWh/100 km a výslednou hodnotou pre Eustream po benchmarkovej úprave vo výške 101,6 EURcent/MWh/100 km, vrátane požiadavky na vysvetlenie objektívneho a reprodukovateľného kritéria použitého na výber výslednej hodnoty. Podnety na vysvetlenie, ako bola pri určovaní výslednej tarifnej úrovne zohľadnená jej konkurencieschopnosť vo vzťahu k alternatívnym prepravným trasám, riziko ďalšieho poklesu prepravných objemov a širší ekonomický záujem na zachovaní konkurencieschopnej prepravnej infraštruktúry v Slovenskej republike.
- Výhrady, že návrh dostatočne nereflektuje predchádzajúce závery správy ACER ani prístup Úradu pre reguláciu sieťových odvetví použitý v rozhodnutí č. 0040/2026/P, v ktorom boli pri benchmarkingu zohľadnené najmä relevantnejšie regionálne konkurenčné trasy.

Predpokladané kapacity, toky a ďalšie prvky tarifnej štruktúry

- Pripomienky k prognózam prepravných kapacít a tokov na jednotlivých vstupno/výstupných bodoch, najmä na bodoch Lanžhot, Výrava a Budince. Bolo poukázané na rozdiely medzi hodnotami uvedenými v konzultačnom dokumente a zverejnenými kapacitami na webovej stránke spoločnosti Eustream, s podnetom na vysvetlenie ich rozdielov. Pripomienky k predpokladu nulových tokov na prepojovacom bode Výrava napriek existujúcim rezerváciám kapacity a historickému využívaniu tohto bodu, ako aj podnet na zohľadnenie dlhodobu zazmluvnenej kapacity na bode Baumgarten v predpokladoch výnosov. Zároveň bolo poukázané, že podhodnotenie budúcich rezervácií môže viesť k nadhodnoteniu jednotkovej tarifnej sadzby.
- Podnety na zníženie multiplikačných koeficientov krátkodobých kapacitných produktov, najmä denných a vnútrodených produktov. Konkrétne bolo navrhnuté zníženie multiplikátora pre štvrtročný produkt na 1,1, pre mesačný produkt na 1,25 a pre denný a vnútrodený produkt na 1,5.
- Podnet na zváženie zavedenie zľavy pre čisto tranzitnú prepravu bez prístupu do virtuálneho obchodného bodu, napríklad pre trasy Lanžhot – Budince a Baumgarten – Budince.
- Podnet na zohľadnenie odporúčaní ACER pri stanovení vyvolávacích cien ročných produktov na vybraných bodoch, keďže v zmysle konzultačného návrhu finálne referenčné ceny pre vstupno/výstupné body Veľké Kapušany, Budince a domáci bod nemusia byť použité ako vyvolávacie ceny pre ročné štandardné kapacitné produkty na týchto bodoch.
- Výhrady k zachovaniu niektorých prvkov tarifnej štruktúry, ku ktorým boli vznesené pripomienky už pri predchádzajúcom posúdení v správe ACER, najmä zľavy pre produkt short-haul domestic a doplnkového poplatku na pokrytie výnosov.
- Pripomienka k opodstatnenosti poplatku na základe toku v navrhovanej výške 0,85 % na vstupných a výstupných bodoch vzhľadom na predpokladané objemy prepravy a súvisiace variabilné náklady.

Časový aspekt, právna istota a existujúce zmluvy

- Výhrady voči načasovaniu konzultácie, ktorá sa uskutočnila bezprostredne pred aukciami ročnej kapacity na plynárenský rok 2026/2027, v dôsledku čoho podľa predložených podnetov účastníci trhu nemali v čase konania aukcie dostatočnú istotu o tarifikách platných od 1. januára 2027. Požiadavka, aby budúce konzultácie a cenové rozhodnutia prebiehali v dostatočnom predstihu pred aukciami ročnej kapacity.

- Pripomienky k uplatneniu nových taríf na už uzatvorené zmluvy a kapacitu alokovanú za predchádzajúcich podmienok vrátane námietok z pohľadu ochrany legitímnych očakávaní, právnej istoty a rovnosti zmluvných strán. Podnet na zavedenie práva na odstúpenie od zmluvy alebo jej ukončenie v prípade podstatného a neprimeraného zvýšenia cien.

Špecifické podnety

- Podnet, aby prípadné straty alebo nedobytné pohľadávky spôsobené neplnením povinností konkrétného užívateľa siete neboli prenášané prostredníctvom vyšších taríf na ostatných užívateľov siete, a požiadavka na informovanie o krokoch prijatých na ich vymáhanie.
- Návrhy na zvýšenie stability taríf prostredníctvom postupného rozloženia prípadných nedosiahnutých výnosov na obdobie 3 až 5 rokov, zavedenia limitu medziročného rastu taríf a pravidelného zverejňovania skutočne dosiahnutých výnosov v porovnaní s cieľovými výnosmi.
- Podnety na posúdenie alternatívnych spôsobov stanovenia výnosov pri prevažne odpísanej infraštruktúre, možnosti širšieho zdieľania nákladov na infraštruktúru udržiavanú primárne z dôvodov bezpečnosti dodávok a zavedenie procesu na identifikáciu častí siete, ktoré už nie sú potrebné a nie je pravdepodobné ich budúce využitie alebo konverzia.